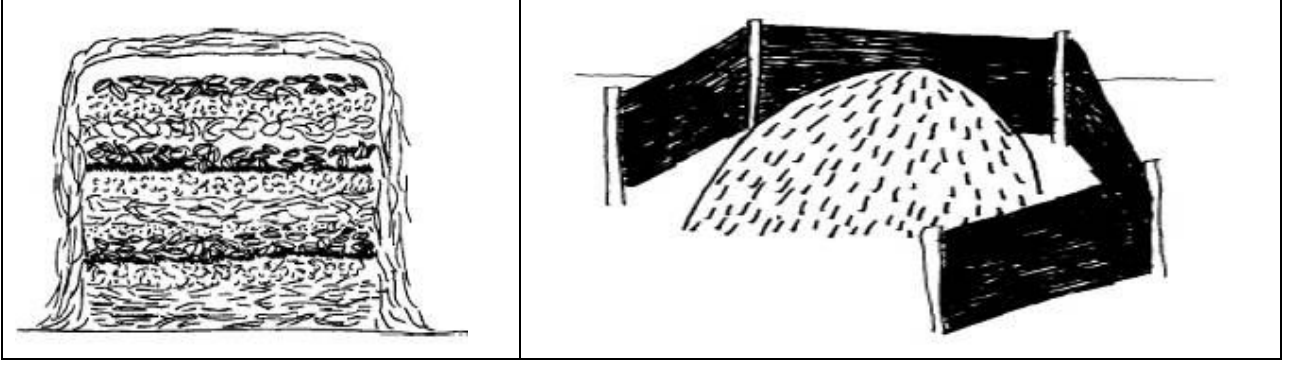

পচন সাৰ

পচন সাৰ কি আৰু কেনেকৈ ই উপকাৰী?

পচন সাৰ হ'ল জৈৱিক পদাৰ্থ (গছ আৰু জীৱ-জন্তুৰ অৱশিষ্ট অংশ) ৰ ওপৰত মাটিত থকা বেণ্টেৰীয়া আৰু আন আন জীৱাণু বোৰে অহৰহ ক্ৰিয়া কৰি প্ৰস্তুত কৰা সাৰ। এই পচন সাৰ বোৰ ডাঠ মুগা বৰণৰ, লডা বান্ধি থাকে আৰু ইয়াৰ এটা ভাল লগা গন্ধ থাকে।

পচন সাৰৰ ব্যৱহাৰ আৰু গুণসমূহ

- পচন সাৰ কম খৰচতে, অতি সহজে প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যায়। পচন সাৰ মাটিত প্ৰয়োগ কৰিলে মাটিৰ গুণগত মান বৃদ্ধি পায় আৰু শস্যৰ শ্ৰী বৃদ্ধিও হয়।
- মাটিৰ গঠন-বায়ু চলাচল কৰাত সহায় কৰে, পানী ওলাই যোৱাত সহায় কৰে, ভূমি ক্ষয় অৱৰোধ কৰে।
- মাটিৰ জীপ ধৰি বখাত সহায় কৰে।
- মাটিৰ গঠন উন্নত কৰি গছ গছনিক আহাৰ সুলভ কৰাত পচন সাৰৰ গুৰুত্ব পূৰ্ণ ভূমিকা আছে। ইয়াৰ ওপৰিও মাটিৰ সাৰুৱা গুণ বৃদ্ধি হোৱাত পচন সাৰৰ গুৰুত্ব আছে। পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰা শস্য, পোক পৰুৱা আৰু বেমাৰ আজাৰৰ পৰা কম আক্ৰান্ত হয়। কাৰণ, পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰি কৰা শস্য স্বাস্থ্যৱান হয়।

গছক খাদ্য যোগান ধৰাৰ ক্ষেত্ৰত বাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগ কৰাতকৈ পচন সাৰ প্ৰয়োগ হ'ল উত্তম পদ্ধতি। বাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগ কৰি গছ-গছনিৰ খাদ্য যোগান ধৰা হয় যদিও মাটিৰ গঠন বা গুণগত মান বৃদ্ধি নহয়। সাৰ প্ৰয়োগ কৰিলে উৎপাদন বৃদ্ধি হয় কেৱল সেই শস্য কালৰ সময় ছোৱাতহে। বাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগ কৰিলে বহুভাগ পানীত নষ্ট হোৱাৰ ভয় থাকে, পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিলে উটি যোৱা বা ধুই নিয়াৰ সেই ভয় নাথাকে। গতিকে, প্ৰয়োগৰ পৰা হোৱা ফল বহু সময় ব্যাপী থাকে। বাসায়নিক সাৰ দি কৰা শস্যই সহজে পোক-পতংগ আকৰ্ষণ কৰে কাৰণ এনে শস্যৰ সেউজীয়া অংশ বেছিকৈ থাকে আৰু বসাল হয়।

পচন সাৰ কেনেকৈ তৈয়াৰ কৰিব পাৰি?

আপোনালোক বহুতেই হয়তো পচন সাৰ প্ৰস্তুত কৰি পাইছে। এই পুস্তিকাখনে আপোনালোকৰ পদ্ধতি উন্নত কৰাত সহায়ক হ'ব। বহু সময়ত জৈৱিক পদাৰ্থ বোৰ মাটিত দ'মাই বখা হয় আৰু ভালদৰে ইয়াৰ ব্যৱহাৰ নহয়। এনেদৰে দ'মাই বখা পদাৰ্থৰ পৰাও পচন সাৰ হ'ব কিন্তু পচিবলৈ বহুত সময় ল'ব আৰু গছৰ প্ৰয়োজনীয় খাদ্য বোৰ নষ্টও হয়। যদিহে অলপ সময় আৰু যত্ন কৰি ভালদৰে জৈৱিক পদাৰ্থ বোৰ পচন সাৰৰ কাৰণে প্ৰস্তুত কৰি লোৱা হয় তেনে হ'লে ভাল ফল পোৱা যাব। এনেদৰে প্ৰস্তুত কৰা দ'ম বোৰৰ পৰা গছৰ খাদ্য বস্তু বোৰ কমকৈ নষ্ট হয়, গতিকে এনে পচন সাৰ ব্যৱহাৰ কৰিলে বহু খাদ্য গছক যোগান ধৰিব পাৰি। এনে পচন সাৰৰ গাঁতত উৎপন্ন হোৱা তাপে বন-বাতৰ গুটি আৰু গছৰ বেমাৰৰ বীজাণু বোৰো বহুসময়ত নিষ্ক্ৰিয় কৰিব পাৰে।

পচন সাৰৰ গাঁতত কি কি দিব?

সাধাৰণতে সকলো ধৰণৰ জৈৱিক পদাৰ্থই পচন সাৰৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। বিভিন্ন পদাৰ্থৰ বিভিন্ন সময়তহে সম্পূৰ্ণ ৰূপে পচি যোৱাৰ ক্ষমতা থাকে আৰু প্ৰত্যেকে নিজৰ এক বিশেষ অৱস্থা পায়। উদাহৰণ স্বৰূপে, ফলমূল বোৰ পচি পিচল আৰু বিজলুৱা হয় আৰু মাৰ্কেৰ গা-গছ বোৰ শুকান আৰু ধূলিময় হয়। গতিকে ভাল ফল পাবলৈ কঠুৱা, বুঢ়া অংশৰ লগত কোমল আৰু বসাল অংশ মিহলাব লাগে। এই কাৰণেই এনে কৰিব লাগে কাৰণ ভিন্ন জৈৱিক পদাৰ্থত বেলেগ বেলেগ অনুপাতত কাৰ্বন আৰু নাইট্ৰজেন থাকে। সাধাৰণতে যি বিলাক কোমল আৰু সজীৱ পদাৰ্থ সোনকালে পচে সেইবিলাকত কম পৰিমাণে কাৰ্বন আৰু বেছি পৰিমাণত নাইট্ৰজেন থাকে। কঠুৱা, শুকান আৰু মৰি থকা অংশবোৰত যেনে শুকান খেৰ লাহে লাহে পচে আৰু সবহ পৰিমাণে কাৰ্বন আৰু কম নাইট্ৰজেন থাকে। যদি অতি কম পৰিমাণে নাইট্ৰজেন থকা পদাৰ্থ ব্যৱহাৰ কৰা হয় তেনেহ'লে পচন ক্ৰিয়া লাহে লাহে হ'ব আৰু যদি বেছিকৈ থাকে তেনেহ'লে গাঁতত এচিডৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পাব আৰু গোক্ক নিৰ্গত হ'ব।

যদি পচন সাৰৰ গাঁতৰ বাবে লাগতিয়াল পদাৰ্থ বোৰ পোৱা নাযায় তেনেহ'লে ওচৰৰ থকা প্ৰস্তুতকেন্দ্ৰ বা কৃষিজাত উদ্যোগৰ পেলনীয়া অংশ সংগ্ৰহ কৰা বস্তু বোৰৰ পৰা নাৰিকলৰ বাকলি, বাদামৰ বাকলি, ফলমূলৰ বাকলি, কফি গুটিৰ বাকলি ইত্যাদিও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। ৰাজ্যৰ কাষত পৰি থকা পেলনীয়া বস্তুৰ পৰাও কেতিয়াবা সংগ্ৰহ কৰিব পাৰি। ইয়াত দিয়া তালিকা খনত পচন সাৰৰ গাঁতত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা বিভিন্ন পদাৰ্থ বোৰ উল্লেখ কৰা হৈছে।

উচ্চ মাত্ৰা থকা নাইট্ৰজেন (শাক-পাচলী আৰু ফলমূলৰ অৱশিষ্ট অংশ)
আৰু উচ্চ মাত্ৰা থকা কাৰ্বন (খেৰ আৰু গুটিৰ বাকলি) যুক্ত সামগ্ৰী

পচন সাৰৰ গাঁতত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা বিভিন্ন পদাৰ্থৰ উদাহৰণ

পদাৰ্থ	প্ৰস্তুতি	টোকা	সাৱধানতা
ঘৰৰ পৰা			
ফল আৰু শাক-পাচলীৰ বাকলি		সোনকালে পচে	
খাঠ খৰিৰ ছাই		উচ্চ পৰিমাণত পটেচিয়াম আৰু চুণ থাকে	খুউব কম পৰিমাণত ব্যৱহাৰ কৰক
ৰুগজ আৰু ডাঠ ৰুগজ	ফলি লওক বা টুকুৰা টুকুৰ কৰি লওক	লাহে লাহে পচে। তিতা বা সেমেৰু পদাৰ্থৰ লগত মিহলি কৰি লওক	
চোতাল আৰু ঘৰ সৰা জাবৰ জোখৰ		বিভিন্ন পৰিমাণত আৰু ভিন্ন মানদণ্ডৰ হ'ব পাৰে।	

বাগানৰ পৰা			
শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ (চপোৱাৰ পাচত থাকি যোৱা অংশ)	কঁচুৱা অংশ টুকুৰা টুকুৰা কৰি লওক। যদিহে শুকান, ব্যৱহাৰ কৰাৰ আগতে ভালদৰে তিয়াই লওক	যদি পদাৰ্থটো টান তেনেহ'লে লাহে লাহেহে পচিবা	যদি কনমৰা ঔষধ মৰা হৈছিল তেনেহ'লে তেনে পদাৰ্থ ব্যৱহাৰ নকৰিব
শুকান পাত	যদি শুকান তেনেহ'লে ওপৰত উল্লেখ কৰাৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰক		
পচন সাৰৰ গাঁতৰ বাবে গজাই লোৱা শস্য	যদি ডাঙৰ হয় তেনেহ'লে টুকুৰা টুকুৰা কৰি লওক	মাহজাতীয় শস্য সাধাৰণতে অনুমোদন কৰা হয়।	
অপতৃণ	যদি ডাঙৰ হয় তেনেহ'লে টুকুৰা টুকুৰা কৰি লওক		বহু বৰ্ষীয় অপতৃণৰ গছ হ'লে শিপা আৰু একবৰ্ষীয় গছ হ'লে গুটি বোৰ ব্যৱহাৰ নকৰিব

পদাৰ্থ	প্ৰস্তুতি	টোকা	সাৱধানতা
আন উৎস			
সাৰ		জৰুৰী নহয় কিন্তু খাদ্যৰ উৎকৃষ্ট উৎস	
মূত্ৰ (জীৱ- জন্তু আৰু মানুহৰ)	সংগ্ৰহ কৰাতো কঠিন। কিন্তু, জীৱ - জন্তুক থাকিব দিয়া ঠাইৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰিব পাৰি	দ'মৰ ওপৰত চটিয়াই দিয়ক। পচন ক্ৰিয়া ত্বৰিত কৰিব	কম পৰিমাণে ব্যৱহাৰ কৰিব
মাটি	শস্যৰ খেতি কৰা ঠাইৰ পৰা ১০ চে:মি: লৈকে ব্যৱহাৰ কৰিব	জৰুৰী নহয় কিন্তু চটিয়াই দিলে দ'মৰ পৰা নাইট্ৰোজেন নষ্ট হোৱাতো কমাৰ পাৰি। পচন সাৰৰ দ'মটো ঢাকিবৰ বাবেও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি	
সাগৰীয় অপতৃণ	যদি বেছিকৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয় তেনেহ'লে প্ৰথমে লেবেলাই ল'ব লাগে। সদায় শুকান বস্ত্ৰৰ লগত মিহলাই ল'ব লাগে।	যথেষ্ট পৰিমাণত সূক্ষ্ম মৌল থাকে	

পচন সাৰৰ পদাৰ্থ সমূহৰ সুলভতা

ওপৰত উল্লেখ কৰা তালিকাত কিছুমান পদাৰ্থ যেনে, মাটি বা শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ ইত্যাদি পচন সাৰৰ গাঁত বনোৱাৰ দিনা খনো সংগ্ৰহ কৰিব পাৰি। কিছুমান বস্তু যেনে, পাকঘৰৰ পেলনীয়া বস্তু নিয়মিত ৰূপে সংগ্ৰহ কৰিব পাৰি। যদিহে দ'ম টো একেৰাৰতে বনাব খোজা যায় তেনেহ'লে এইসমূহ বস্তু আগতীয়াকৈ সংগ্ৰহ কৰি থোৱাতো প্ৰয়োজনীয়। এইবিলাক শুকান আৰু ঠাণ্ডা ঠাইত ঢাকি ৰাখিব লাগে যাতে বেচিকৈ বায়ু নোসোমায়। কলৰ পাত বা খেৰ দি ঢাকিবলৈ সুবিধাজনক। এনেদৰে ৰাখিলে চাব লাগে যাতে পচন সাৰৰ দ'মত থোৱাৰ আগেয়ে বস্তুবোৰৰ পৰা পানী ওলাই নহয়।

পচন সাৰৰ গাঁতটো বস্তুৰ সুলভতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ক্ৰম অনুসৰিও বনাব পাৰি। কিন্তু পচন ক্ৰিয়া লাহে লাহে হ'ব আৰু বহুত সময় ল'ব।

কি বস্তু পচন সাৰৰ গাঁতত দিব নালাগে?

- কিছুমান বস্তু যেনে গছৰ তেনেকুৱা অংশ য'ত অলপ দিনৰ আগতে বনমৰা ঔষধ বা কীটনাশক ঔষধ দিয়া হৈছে।
- মাংসৰ টুকুৰা কাৰণ এই বিলাকে এন্দুৰ বা আন কীট আকৰ্ষণ কৰে।
- বেমাৰৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হোৱা গছ-গছনিৰ অংশ।
- গছৰ জোঙা বা কাঁইটীয়া অংশ।
- বহুবৰ্ষীয় অপত্ন। এইবিলাক মাৰি ৰ'দত শুকাব দিব লাগে বা পুৰি পেলাব লাগে যাতে ইহঁতে বিস্তাৰ কৰিব নোৱাৰে। শুকান বস্তুবোৰ বা ছাই বোৰ পিছত গাঁতত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।
- অজৈৱিক পদাৰ্থবোৰ যেনে, প্লাষ্টিক বা ধাতু।

ক'ত দ'মাৰ?

পচন সাৰৰ দ'মটো ক'ত কৰিব এই কথাতো তিনিটা কাৰণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে

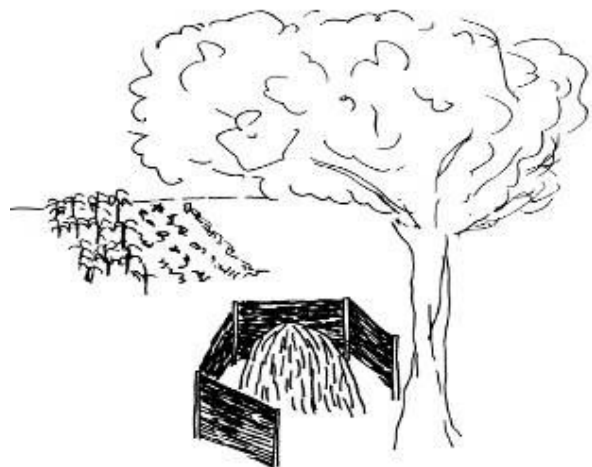
পৰিবহন

পচন সাৰৰ দ'মটো এনে ঠাইত হ'ব লাগে য'ত সংগ্ৰহ কৰা বস্তুবোৰ কঢ়িয়াই নিবলৈ সুবিধা হয় আৰু প্ৰস্তুত কৰা পচন সাৰবোৰ পথাৰলৈ বা বাগিচালৈ নিবলৈ সুবিধা জনক হয়।

পানী

পচন সাৰৰ দ'মটোৰ বাবে ছাঁ-পৰা, ওপৰত ছালি থকা ঠাই হ'ব লাগে যাতে পানীবোৰ বাষ্পীভূত হৈ নাযায়। উদাহৰণ স্বৰূপে গছৰ তলা।

যদি আপুনি বেছিকৈ সুৰক্ষিত কৰিব বিচাৰে তেনেহ'লে চাৰিওফালে বেৰা দিবও পাৰে কিন্তু শ্ৰমিকৰ অভাৱ হ'লে জৰুৰী নহয়।

পানী

দ'মৰ ওপৰত পানী প্ৰয়োগ কৰিব লগা হয় সেই কাৰণে পানীৰ উৎস ওচৰত হ'লে ভাল। যদি নহয় তেনেহ'লে পানীৰ পাত্ৰ ৰাখিব লাগে।

অনিষ্ট কৰিব পৰা পোক-পতংগ বা জীৱ-জন্তু

কীট-পতংগ বা জীৱ-জন্তু যেনে এন্দুৰ, সাপ বা উঁই, মাখি বা ম'হ আদি পচন সাৰৰ দ'মৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হোৱাৰ সম্ভাৱনা নুই কৰিব নোৱাৰি। গতিকে, ঘৰৰ নিচেই ওচৰতে এনে দ'ম বোৰ কৰিব নালাগে।

পচন সাৰৰ গাঁত বনোৱাৰ আগতে চিন্তা কৰিব লগীয়া আন কথা সমূহ

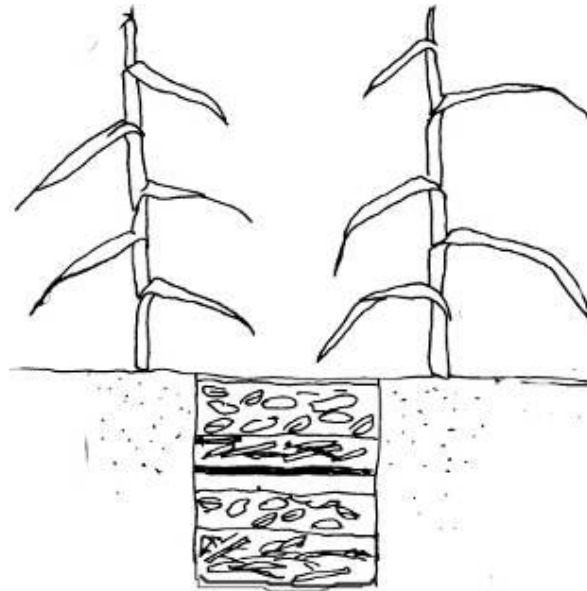
আকাৰ

এটা আদৰ্শ দ'মৰ আকাৰ ২মি: বহল ১.৫ মি: ওখ হ'ব লাগে। যদিহে বেছি ডাঙৰ হয় তেনেহ'লে বায়ু চলাচল কৰাত অসুবিধা হয়। দ'ম বোৰ ১মি: X ১মি: তকৈ সৰু হ'ব নালাগে। প্ৰয়োজন অনুসৰি দৈৰ্ঘ্যৰ পৰিৱৰ্তন কৰিব পাৰি। যদিহে যথেষ্ট সংখ্যক উপাদান সংগ্ৰহ কৰাত অসুবিধা হয় তেনেহ'লে কেইবাজনো ব্যক্তি লগ লাগি এটা দ'ম বনাব পাৰে।

পানী

যদি সেই ঠাইত পানীৰ অভাৱ হৈছে, তেনেহ'লে জলসিঞ্চনৰ বাবেহে পানী ব্যৱহাৰ কৰা উচিত। যিকি নহওক পচন সাৰ মাটিত প্ৰয়োগ কৰিলে মাটিৰ পানী ধৰি ৰখা ক্ষমতা বৃদ্ধি পায় আৰু মাটিৰ প্ৰয়োজন হোৱা পানীৰ পৰিমাণ হ্রাস কৰে।

যদি পানীৰ অভাৱ আছে তেনেহ'লে গাঁত খান্দি পচন সাৰ প্ৰস্তুত কৰা উচিত। এই পদ্ধতি শুকান ঠাইত কৰিব লাগে কাৰণ তেতিয়া কম পানী লাগে আৰু আন পচন সাৰৰ দ'মৰ দৰেই পূৰোৱা হয়। কিন্তু, বেছি বৰষুণ হোৱা ঠাই বা মাটিত থকা পানীৰ পৰিমাণ বেছি হ'লে গাঁত বোৰ জেকি যোৱাৰ ভয় আছে।

শ্ৰমিক

যিহেতু পচন সাৰৰ উপাদান সমূহ মাজে মাজে লুটিয়াই থাকিব লাগে গতিকে, এনে সময়ত কৰিব লাগে যাতে আন কৃষি কাৰ্য্যত প্ৰয়োজন শ্ৰমিকৰ সংখ্যা কম লাগে।

কেনেকৈ পচন সাৰৰ গাঁত তৈয়াৰ কৰিব?

১) ৩০ চে:মি: ওখ আৰু ২ মিটাৰ বহল কৈ গছ- গছনিৰ টান অংশৰে ভৰাই লওক। কাৰণ এনে কৰিলে বায়ু চলাচল কৰাত সুবিধা হয়।

২) সোন কালে নপচা উপাদানৰ (যেনে, গোমথানৰ টুকুৰা) ১০ চে:মি: ৰ এটা তৰপ দিয়ক।

৩) ১০ চে:মি: সহজে পচি যোৱা উপাদানৰ তৰপ দিয়ক।
(যেনে- ফল-মূল শাক-পাচলিৰ পেলনীয়া অংশ)

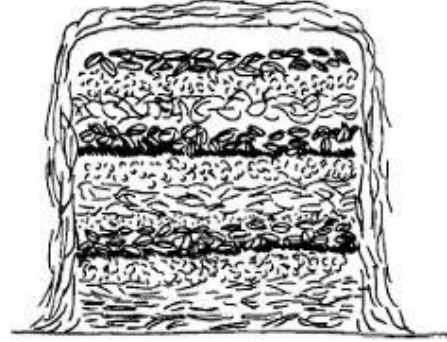
৪) গোবৰ বা আগৰ পচন সাৰ ইত্যাদিৰ ২ চে:মি: এটা তৰপ দিয়ক।

৫) মাটিৰ এটা তৰপ দিয়ক।

৬) ছাই আৰু গৰুৰ মূত পাতলকৈ ছটিয়াই দিয়ক যাতে পচিবলৈ ধৰা পক্ৰিয়াটো খৰতকীয়া হয়।

৭) গোটেই টিপটোত পানী ঢালক।

৮) ১-১.৫ মিটাৰ উচ্চতা হোৱালৈকে এইদৰে এই কাৰ্য্যটো পুনৰাবৃত্তি কৰক (গছ-গছনিৰ টান অংশটো বাদ দি)।

সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিচত কলপাত, ঘাঁহ বা খেৰ ইত্যাদিৰে টিপটো ঢাকি থ'ব লাগে টিপৰ পৰা জীপ ওলাই নাযায় আৰু বৰষুণত তিতি সৰহ ভাগ গছৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় খাদ্য নষ্ট নহয়। এই বাবে ওপৰত ঢাকি বখাৰ ব্যৱস্থা কৰা দৰকৰ। মাটিৰ প্ৰলেপ দিও পচন সাৰৰ টিপ ঢাকি ৰাখিব পাৰি।

প্ৰতিটো স্তৰ এনেদৰে দিব লাগে যাতে টিপ টো পৰি নাযায়। শুকান ঠাইৰ বাদে টিপৰ চাৰিওফালে তাঁৰৰ বেৰা বা কাঠৰ বেৰা ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি কাৰণ, নহ'লে পানী শুকাই যোৱাৰ ভয় থাকে। বাঁহৰ মাৰিত ফুটা বনাই টিপৰ দীঘে পথালিয়ে দিলেও বায়ু চলাচলত সুবিধা হয়।

পচন পক্ৰিয়াত সহায় কৰা জীৱাণু

পচন ক্ৰিয়াত ব্যৱহাৰ হোৱা সৰহ সংখ্যক জীৱাণু আমি চকুৰে মণিব নোৱাৰো। এইবিলাক জীয়াই থাকিবৰ বাবে পানী, বায়ু, আৰু জৈৱিক পদাৰ্থৰ প্ৰয়োজন। এই জীৱাণু বোৰে জৈৱিক পদাৰ্থ বোৰৰ পৰা আহাৰ আহৰণ কৰে আৰু কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড, পানী আৰু তাপ উৎপন্ন কৰে।

পচন ক্ৰিয়াত তিনিটা গুৰুত্ব পূৰ্ণ পৰ্য্যায় আছে

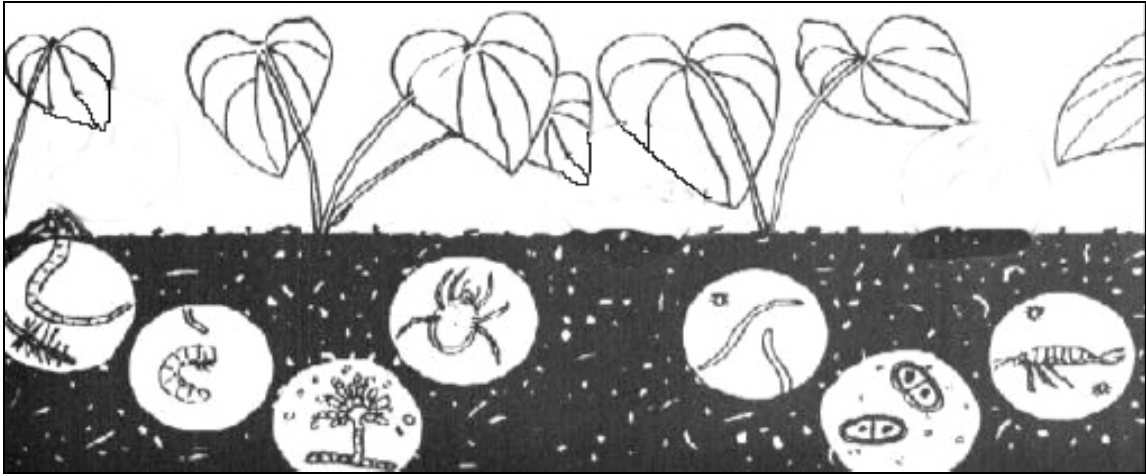
- তাপ উৎপন্ন হোৱা পৰ্য্যায়
- শীতলী কৰণ পৰ্য্যায়
- সম্পূৰ্ণ হোৱা পৰ্য্যায়

তাপ উৎপন্ন হোৱা পৰ্য্যায়ত টিপৰ মধ্যভাগত আটাইতকৈ বেছি তাপ উৎপন্ন হয়। ফলত পচন সাৰৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা জৈৱিক পদাৰ্থ বোৰত থকা বেমাৰ বা বনবাতৰ গুটিবোৰ নিৰ্মূল কৰাত সহায়ক হয়।

দ্বিতীয়তে, টিপৰ শীতলিকৰণ পৰ্য্যায়ত ভেঁকুৰ বোৰে আঁহ থকা পদাৰ্থবোৰ ভাঙি যোৱাত সহায় কৰে।

শেষ পৰ্য্যায়ত ক্ষুদ্ৰ জীৱবোৰ যেনে, উঁই বা কেঁচুৱে পদাৰ্থ বোৰ ভাঙি যোৱাত আৰু সান মিহলি কৰা আদি গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰ্য্য সম্পন্ন কৰাত সহায় কৰে। ঠাণ্ডা জলবায়ুতকৈ গৰম জলবায়ুত এই জীৱাণু বোৰ বেছি সক্ৰিয় আৰু পচন ক্ৰিয়া সোনকালে সম্পন্ন হয়। পচন ক্ৰিয়াৰ হাৰ, ব্যৱহাৰ কৰা পদাৰ্থবোৰ আৰু মাটিৰ আৰ্দ্ৰতাৰ ওপৰতো নিৰ্ভৰ কৰে।

পচন সাৰৰ টিপত দৰকাৰী কেইটামান কথা

বায়ু

পচন সাৰৰ টিপত থকা জীৱাণুবোৰক জীয়াই থাকিবৰ বাবে অক্সিজেনৰ প্ৰয়োজন। জীৱাণুবোৰৰ পচন ক্ৰিয়াত উৎপন্ন হোৱা কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড খিনি বায়ুৰ সহায়ত বাহিৰলৈ ওলিয়াই পঠিওৱাৰ প্ৰয়োজন। যদি যথেষ্ট পৰিমাণৰ বায়ু নাথাকে তেনেহ'লে অদৰকাৰী জীৱাণু উৎপত্তি হৈ টিপত দুৰ্গন্ধ হোৱাৰ ভয় থাকে। আনকি পচন ক্ৰিয়াৰ হাৰ হ্রাস পায়।

পানী

যদি টিপত পানীৰ পৰিমাণ কমি যায় তেনেহ'লে পচন ক্ৰিয়াৰ হাৰ হ্রাস পায়। অন্যহাতে যদি পচন সাৰৰ টিপ বেছি জেকি থাকে, তেনেহ'লে বায়ুৰ পৰিমাণ কমি যোৱাৰ লগতে পচন ক্ৰিয়াত সহায় কৰা জীৱাণু বোৰো মৰি যায়। ফলত টিপৰ বস্তুবোৰ গেলিবলৈ আৰম্ভ কৰে। টিপত দৰকাৰ হোৱা পানীৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয় কৰিবলৈ অভিজ্ঞতাৰ প্ৰয়োজন।

তাপ

পচন ক্ৰিয়া আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে এটা টিপৰ পৰা যথেষ্ট পৰিমাণৰ তাপ উৎপন্ন হয়। যদি টিপটো বৰ বেছি গৰম হয় তেনেহ'লে জীৱাণুবোৰ টিপৰ পৰা ওলাই যাব পাৰে ফলত পচন ক্ৰিয়া ধীৰ হয়। গতিকে যেতিয়া তাপ কমে, তেতিয়াহে জীৱাণুবোৰ টিপলৈ ঘূৰি আহিব পাৰে।

পচন সাৰৰ টিপৰ যতন

পচন সাৰৰ টিপটো বনোৱাৰ পাচত ভালদৰে যতন ল'ব লাগে। পচন সাৰৰ টিপটো সম্পূৰ্ণ হোৱালৈকে পানী লুটিয়াই থকা, তাপ নিয়ন্ত্ৰন কৰা ইত্যাদিৰ কথা বোৰ নিয়মীয়াকৈ কৰা উচিত।

পানী

শুকান বতৰত পচন সাৰৰ গাঁতত সপ্তাহত দুবাৰ পানী দিব লাগে। টিপত জীপ আছেনে নাই চাবৰ বাবে অলপ খেৰ টিপৰ মাজত থৈ ৫ মিনিটৰ পাচত চালে সেমেকা ভাৱ থাকিলে গম পোৱা যাব যে জীপ আছে নহ'লে পানী দিয়া দৰকাৰ।

টিপৰ পৰা পানী যাতে ওলাই যাব নোৱাৰে বা টিপত ঢালি দিয়া পানী যাত ভাপ হৈ নাযায় তাৰ বাবে কিছুমান ব্যৱস্থা আছে

- ঘাঁহ বা কলপাতেৰে ঢাকিব লাগে
- টিপটো মাটিৰে ঢাকি দিব লাগে
- টিপটো লুটিয়াৰ নালাগে (টিপ লুটিয়াৰ নিয়ম তলত দিয়া হৈছে)

যদিহে টিপটো বেছিকৈ জেকি যায় তেনেহ'লে এই টিপটো মুকলি কৰি বাখিব লাগে আৰু শুকান জৈৱিক পদাৰ্থৰ লগত মিহলাই টিপত পুনৰ দিয়াৰ আগতে ব'দত শুকাই ল'ব লাগে।

যদি টিপৰ পানী শুকাই যোৱা যেন গম পোৱা যায় তেতিয়া পানী ঢালিব লাগে

টিপ লুটিওৱাৰ নিয়ম

টিপ বনোৱাৰ ৩ সপ্তাহৰ পিছত, টিপৰ আকাৰ যথেষ্ট সৰু হয়। টিপটোৰ বস্তুবোৰ লুটিয়াই দিলে অক্সিজেনৰ যোগান বৃদ্ধি পায় আৰু টিপৰ বৰ্হিভাগত থকা জৈৱিক পদাৰ্থ বোৰ যতে ভালদৰে পচিবলৈ পায়। টিপটো লুটিয়াবৰ বাবে মাজত ভাঙি লব লাগে আৰু বস্তুবোৰ ভালদৰে মিহলাই পুনৰ টিপটো বনাব লাগে। টিপৰ বৰ্হিভাগত থকা বস্তুবোৰ টিপৰ মধ্যভাগত দিব লাগে। বনোৱাৰ ২-৩ সপ্তাহৰ টিপটোৰ যদি জীপ নাথাকে তেনেহ'লে পানী ঢালিব লাগে আৰু যদিহে বেছি জেকি থাকে তেনেহ'লে শুকান জৈৱিক পদাৰ্থ মিহলাব লাগে। টিপ পাচত প্ৰথম বাৰৰ বাবে লুটিয়াব লাগে আৰু ইয়াৰ ৩ সপ্তাহৰ পাচত দ্বিতীয় বাৰৰ বাবে লুটিয়াব লাগে।

প্ৰতিবাৰ লুটিওৱাৰ পাচত টিপৰ তাপ আৰু জিপ পৰীক্ষা কৰি চাব লাগে। ঠাল-ঠেঙলিবোৰৰ বা ডাঙৰ ডাল বোৰৰ বাদে আন বস্তুবোৰ সম্পূৰ্ণ পচি ৰোৱালৈকে তৃতীয় বাৰৰ বাবে লুটিওৱাৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

এবাৰো নুলুটিয়াকৈয়ো পচন সাৰ প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি কিন্তু টিপৰ বৰ্হিভাগত থকা বস্তু বোৰ সম্পূৰ্ণকৈ নপচিবও পাৰে। যদিহে বেমাৰৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত গছ-গছনিৰ অংশ বা অপতৃণ ব্যৱহাৰ কৰা হয় তেনেহ'লে সেইবোৰ সম্পূৰ্ণকৈ পচি নাযায়। এনেকুৱা অংশবোৰ বাচি লৈ পুনৰ নতুন পচন সাৰৰ টিপত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

যদিও লুটিওৱা কামটো আৱশ্যক নহয় তথাপিও এনে কৰিলে ভাল পচন সাৰ উৎপাদন কৰিব পাৰি।

তাপ

টিপৰ তাপ পৰীক্ষা কৰিবলৈ হ'লে চিত্ৰত দেখুওৱাৰ দৰে জোঙা মাৰি এডাল টিপ বনোৱাৰ ১০ দিনৰ পাচত টিপত ভৰাই দিব লাগে। কেইদিনমানৰ পিছত যেতিয়া মাৰি ডাল টিপৰ পৰা ওলিয়াই অনা হয় তেতিয়া চুব পৰাকৈ অলপ গৰম অনুভৱ কৰিলে জানিব পাৰি যে পচন ক্ৰিয়া আৰম্ভ হৈছে। নহ'লে পচন ক্ৰিয়া আৰম্ভ নাই হোৱা বুলি গম পোৱা যাব। এই ক্ষেত্ৰত বেছি বায়ু বা পানীৰ দৰকাৰ হ'ব পাৰে নাইবা আৰু কিছুদিন টিপটো থৈ দিয়াৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে। যদি টিপটো অতি বেছি গৰম হয়, তেনেহ'লে জীৱাণুবোৰ মৰি যোৱাৰ ভয় থাকে গতিকে বায়ু চলাচলৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰি দিয়া উচিত। এই ধৰণেৰে সময়ে সময়ে তাপৰ পৰিমাণ নিৰীক্ষণ কৰা দৰকাৰ।

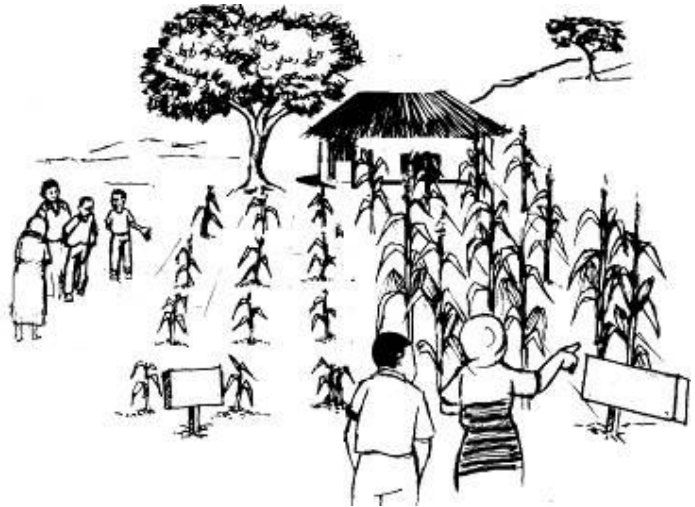
চপাৰ পৰা সময়

যেতিয়া পচন ক্ৰিয়া বন্ধ হয় তেতিয়া উত্তাপ নাইকীয়া হয় আৰু ইয়াক কিছুদিন ৰাখি থৈ চপাৰ পৰা যায়। যেতিয়া অধিক সংখ্যক পদাৰ্থ পচি যায় আৰু চিন মনিব নোৱাৰা হয় তেতিয়াই ইয়াক চপাৰ পাৰি। এই সময়তো টিপটো বৰষুণ বা ব'দৰ পৰা ঢাকি ৰাখিব লাগে। টিপটোত জীপ থকা দৰকাৰ কিন্তু জেকি থাকিব নালাগে। যদি পচন সাৰ বোৰ বেছি দিন সাঁচি থোৱা হয় তেনেহ'লে কিছু পৰিমাণে সাকুৱা গুণ নষ্ট হোৱাৰ ভয় থাকে। তদুপৰি এই বিলাক অপকাৰী পোক কিছুমানৰ বাসস্থানলৈ পৰিৱৰ্তন হ'ব পাৰে।

পচন সাৰৰ ব্যৱহাৰ

পচন সাৰৰ মূল ব্যৱহাৰ হ'ল শস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰা আৰু নিয়মীয়া কৰা কৰণ পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিলে মাটিৰ গুণাগুণ বৃদ্ধি হোৱাৰ ওপৰিও মাটিৰ পানী আৰু গছৰ আৱশ্যকীয় খাদ্য ধৰি ৰখা গুণো বৃদ্ধি হয়। মাটিত পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰি খহনীয়াও ৰোধ কৰিব পাৰি।

পচন সাৰ সাধাৰণতে ঘৰৰ শাক-পাচলীৰ বাগানত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। গুটি সিঁচিবৰ বাবে কঠিয়াতলীৰ মাটি প্ৰস্তুত কৰোঁতে, ১০ চে:মি: দলৈকে পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰি ভালদৰে মিহলাব লাগে।

কোনো ধৰণৰ সাৰ প্ৰয়োগ নকৰা আৰু পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰা শস্যক্ষেত্ৰ

ইয়াতকৈ বেছি দ কৰিব নালাগে কাৰণ গছৰ শিপাই পচন সাৰৰ পৰা খাদ্য ভাগ ল'ব নোৱাৰে। কম পৰিমাণৰ পচন সাৰ হ'লে পুলি বা গুটি দিয়াৰ খোলত দি লোৱা উচিত। শুকান ঠাইত হ'লে গাঁত কৰি

ল'ব পাৰি বা আৰু অলপ দৰ্কে শাৰী বনাই পানী জমা কৰিব পাৰি। মাটিত পানীৰ জীপ খৰি বাখিবৰ বাবে মালচিং (mulching) হিচাপেও পচন সাৰ, শস্যৰ মাজত বা শস্যৰ চাৰিওফালে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। পচন সাৰৰ বাবে ব্যৱহৃত ভালদৰে পচি নোযোৱা পদাৰ্থবোৰ এই কামৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। এইবোৰ মাটিত লাহে লাহে পচিব ধৰে আৰু মাটিত থকা আন জীৱ-জন্তুবোৰেও এইবোৰ মাটিৰ ভিতৰলৈ নি পচিবলৈ ধৰা কৰ্ম্যত সহায় কৰে। পচন সাৰ মালচিং ৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিলে প্ৰয়োগ কৰাৰ পিছত ইয়াৰ ওপৰত পাতলীয়াকৈ খেৰেৰে ঢাকি দিব লাগে যাতে প্ৰত্যক্ষ ভাৱে সূৰ্য্যৰ বশ্মি পৰি গছৰ প্ৰয়োজনীয় খাদ্যসমূহ নষ্ট নহয়।

মাটিৰ লগতো মিহলি কৰি ডাঙৰ গছৰ পুলি লগোৱা কামতো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। ইয়াৰ ওপৰিও মাছৰ খাদ্য হিচাপেও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

গছৰ চাৰিওফালে পচন সাৰ চঢ়িয়াই দিলে অপতৃণ বোৰ বাঢ়ি অহা বখা দিয়াৰ ওপৰিও মাটিৰ গুণা গুণো বৃদ্ধি পায়।

এই পুস্তিকা খনৰ অনুবাদ, সম্পাদনা আৰু প্ৰকাশন

ফাৰটাইল গ্ৰাউণ্ড:
ইফ্ট/উৱেষ্ট চাচটেইনেবিলিটি নেটওৱৰ্ক,
ভেনকভাৰ আইলেণ্ড, বিট্ৰিচ কলম্বিয়া, কানাডা
fertile_ground2003@yahoo.com

আৰু

হৃদয়ংগম,
মাৰ্ঘেৰিটা চাচটেইনেবল এগ্ৰিকালচাবেল ফৰাম,
মাৰ্ঘেৰিটা, অসম, ভাৰত
hridayangam@yahoo.com

ৰ এক যুটীয়া প্ৰকল্পৰ অধীনত সম্পন্ন হৈছে
তলত উল্লেখিত অনুস্থান সমূহৰ সহায়ৰ বাবে ফাৰটাইল গ্ৰাউণ্ড আৰু হৃদয়ংগমৰ তৰফৰ পৰা ধন্যবাদ জনোৱা হ'ল
কানাডা ইণ্ডিয়া ভিলেজ এইড, ভেনকভাৰ, বি.চি. কানাডা
ওৰ্ল্ড কমিউনিটি ডেভেলপমেণ্ট এডুকেশ্যন চচাইটি, কটনি, বি.চি. কানাডা
বি.চি. এছিয়েছন অব প্ৰফেছনেল এগ্ৰ'লজিষ্ট, কানাডা
“শব্দলিপি” চফটৱেৰৰ বাবে টি. আই. ট্ৰেড, গোপীনাথ বৰদলৈ পথ, গুৱাহাটী, অসম

The original English version of this material was published by International Programme, HDRA, the organic organisation.

We are grateful for their permission to translate this material into Assamese.

Many more useful resource materials are available on their website: www.hdra.org.uk
Mailing address: HDRA, the organic organisation, Ryton Organic Gardens Coventry, CV8 3LG, U.K.

প্ৰথম সম্পাদনা - এপ্ৰিল, ২০০৪